

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Net als vorig jaar informeren we u met deze brief over de ontwikkelingen van de begroting die tot een onrechtmatigheid bij de jaarrekening zouden kunnen leiden. Een aantal ontwikkelingen vraagt een raadsbesluit voor het einde van het jaar om begrotingsonrechtmatigheden te voorkomen. Het raadsvoorstel en bijbehorend ontwerpbesluit hiervoor ontvangt u omstreeks 19 november.

Vlak voor het openbaar maken van de Rotterdamse begroting 2025 zijn de septembercirculaire Gemeentefonds 2024, het definitief BUIG-budget 2024 en het voorlopig BUIG-budget 2025 vanuit het Rijk gepubliceerd. In deze brief wordt u geïnformeerd over de belangrijkste effecten hiervan voor Rotterdam.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Tweede Herziening 2024

Toelichting:

Eindejaarsbrief

Deze brief focust op ontwikkelingen die zonder actie (mogelijk) tot een begrotingsonrechtmatigheid bij de jaarrekening zullen leiden, in het bijzonder een overschrijding van de lasten en kredieten op het niveau van het begrotingsprogramma. Daarbij is gekeken naar overschrijdingen die ten minste 1% van de begrote lasten van het begrotingsprogramma bedragen, met een ondergrens van € 500k.

De Eindejaarsbrief geeft daarmee geen totaaloverzicht van het financieel beeld. Over- en onderschrijdingen van de baten en de onderschrijdingen op de lasten en kredieten zijn geen onderdeel van de Eindejaarsbrief.

In deze brief staan twee soorten ontwikkelingen: onvermijdelijkheden en risico's.

Onvermijdelijkheden zijn ontwikkelingen die dermate zeker zijn dat de begroting van 2024 hierop bijgesteld moet worden om een onrechtmatigheid te voorkomen. Het ontwerpbesluit over deze bijstellingen ontvangt u omstreeks 19 november.

De tweede categorie zijn ontwikkelingen die nog niet zeker zijn, maar enkel een risico vormen. Voor risico's is het niet nodig om de begroting bij te stellen. Het informeren van de gemeenteraad, via deze brief, is voldoende om te voorkomen dat deze als onrechtmatig worden aangemerkt.

In onderstaande tabellen staan de ontwikkelingen waar we u op dit moment over informeren. In het raadsvoorstel en bijbehorend ontwerpbesluit, welke u ontvangt omstreeks 19 november, staan de definitieve ontwikkelingen.

Onvermijdelijkheden

Programma	Bijstelling	Bedrag (*€ 1000)	Toelichting
Economische ontwikkeling	Correctie Kansen voor West en Just Transition Fund tussen twee begrotingsprogramma's	1.800	Voor Kansen voor West en Just Transition Fund is het college in de vorige bestuursperiode uitvoeringsovereenkomsten aangegaan met het Rijk en regionale partners. Hoewel in 2024 op totaalniveau de baten de lasten dekken, lopen begroting en realisatie uiteen als separaat gekeken wordt naar de programma's Stedelijke ontwikkeling en Economische ontwikkeling. Op Stedelijke ontwikkeling zit een onderbesteding van € 1,8 mln en op programma Economische ontwikkeling een overbesteding van hetzelfde bedrag. De onvermijdelijkheid heeft geen saldo effect.
Stedelijke ontwikkeling	Bestemmingsreserve Doorbouwfonds	10.485	Bij de 2e herziening 2024 is vermeld dat er voor de bestemmingsreserve doorbouwfonds een reeks begroot stond die nog niet was bijgesteld (pagina 158). Er was aangekondigd dat -in tegenstelling tot het in de tabel genoemde bedrag van 1,7 mln- er in 2024 voor het doorbouwfonds een onttrekking van € 12 mln. verwacht wordt en dat dit bij de Eindejaarsbrief verwerkt zou worden. Hierbij wordt voorgesteld het te onttrekken bedrag voor de bestemmingsreserve doorbouwfonds in 2024 te verhogen van € 1.720.210 naar € 12.205.502: een verhoging van € 10.485.292. De onvermijdelijkheid heeft geen saldo effect.
Werk en Inkomen	Actualisatie BUIG	37.000	Op 1 oktober jl. is het definitieve BUIG-budget 2024 (en het voorlopig BUIG-budget 2025) door SZW gepubliceerd. Het definitieve BUIG-budget 2024 (incl. LKS) voor Rotterdam bedraagt € 575,0 mln. In de gemeentelijke begroting is uitgegaan van een BUIG-budget van € 538,0 mln. Het BUIG-budget is dus € 37 mln hoger en is met name het gevolg vanwege loon- en prijsbijstelling. Om begrotingsonrechtmatigheden bij de jaarrekening te voorkomen wordt voor de aankomende Eindejaarsbrief 2024 een begrotingsbijstelling voorgesteld waarbij zowel de lasten als de baten (het BUIG-budget) met € 37 mln worden verhoogd. Het geraamde BUIG-resultaat blijft daardoor gelijk en dus ook de eerder begrote onttrekking.

Meerdere programma's	Technische onjuistheid bijstelling kapitaallasten	13.300	Bij de programma's Beheer van de stad, Bestaande stad, en Stedelijke ontwikkeling zijn de actualisaties op (de dekking van de) kapitaallasten meerjarig te hoog begroot. Daartegenover staan te hoog begrote onttrekkingen aan de Rotterdamse Investeringsmotor bij het programma Algemene Middelen. In 2024 betreft dit in totaal een bedrag van circa € 13,3 mln. Per saldo heeft dit geen effect op het begrote resultaat voor 2024. De correctie voor 2024 zal worden opgenomen in de Eindejaarsbrief (2 ^{de} brief) en verwerkt als begrotingsbijstelling. Eerder is de Raad via een separate brief geïnformeerd over deze technische onjuistheid.
Meerdere programma's	Herverdeling clusteroverhead	4.000	Er dient een bijstelling plaats te vinden op het (BBV) programma Overhead, om administratieve redenen. In totaal gaat het om 4 mln die van de beleidsprogramma's naar overhead wordt verplaatst. Per saldo is dit neutraal.
Meerdere programma's	Invulling stelpost onderuitputting	10.500	Bij de VJN 2024 is een stelpost onderuitputting opgenomen. Met deze stelpost is destijds op een verwachte onderbesteding in 2024 vooruitgelopen. Hierbij wordt rekening gehouden met kosten die niet in het lopende jaar zijn gemaakt, maar vanwege (juridische) verplichtingen worden doorgeschoven naar het volgende jaar (de zogenaamde type 1 bestemmingsvoorstellen). In beginsel zal bij de Eindejaarsbrief een verdeling van de onderuitputting over de begrotingsprogramma's plaatsvinden waar onderbesteding wordt verwacht. Indien de verdeling niet wordt gemaakt omdat zich daar naar verwachting geen onderbesteding voordoet, kan begrotingsonrechtmatigheid op het programma algemene middelen plaatsvinden.

Risico's

Programma	Bijstelling	Toelichting
Beheer van de stad	Risico planbaarheid beheer en onderhoud	De prognose voor het programma Beheer van de Stad is gebaseerd op de stand van de administratie en de verwachte realisatie van de plannen en projecten. De voortgang van de projecten in de openbare ruimte is lastig te voorspellen. We werken steeds meer integraal waardoor afhankelijkheden ontstaan. Op basis van de ervaring dat er altijd wel projecten zijn die uitlopen in de tijd, werken we met een 'overplanning'. Doel is de overplanning aan het eind van het jaar te hebben ingelopen. Het risico dat dit onvoldoende gebeurt, is (ook dit jaar) aanwezig.
Overhead	Activering overhead	Een deel van de overheadkosten wordt geactiveerd op de balans, omdat deze toegeschreven kunnen worden aan investeringen. Wanneer de investeringen minder voortgang maken dan verwacht (planningsoptimisme) leidt dit ertoe dat er minder overheadlasten aan investeringen toegerekend kunnen worden dan verwacht. Daardoor ontstaat er een overschrijding op het programma overhead. Omdat er aan het eind van het jaar altijd een administratieve inhaalslag plaatsvindt is de grootte hiervan nog lastig in te schatten.

Septembecirculaire 2024:

Op Prinsjesdag, dinsdag 17 september jl., zijn onder andere de Miljoenennota, de Rijksbegroting en de septembecirculaire gepubliceerd. Zoals gebruikelijk is het gemeentefonds in de Tweede Herziening 2024/Begroting 2025 gebaseerd op de meicirculaire.

Vlak voor publicatie van de Begroting 2025 is 17-09-2024 de septembecirculaire door het ministerie van BZK gepubliceerd. Door deze timing kan ze praktisch niet meegenomen worden in de begroting. Vandaar dat u separaat wordt geïnformeerd over de belangrijkste effecten van deze circulaire ten opzichte van de Tweede Herziening 2024/Begroting 2025.

Het Rijk heeft op 7 oktober 2024 laten weten dat zij de accresberekening in de septembecirculaire abusievelijk op niet herziene bbp-cijfers heeft gebaseerd. Afgelopen zomer heeft het CBS naar aanleiding van de periodieke revisie die zij uitvoert de bbp-cijfers voor de jaren 2015-2023 opwaarts bijgesteld. Omdat het volumedeel van het accres gebaseerd wordt op een 8-jaars gemiddelde (t-9 t/m t-2) is het accres in de septembecirculaire 2024 voor de jaren 2025-2029 te laag. De correcte bedragen zullen worden opgenomen in de decembercirculaire. Op basis van deze correctie zullen de correcte accresbedragen betrokken worden bij Voorjaarsnota 2025.

Financiële en juridische consequenties/aspecten

Conform werkwijze in afgelopen jaren worden de uitkomsten van de septembecirculaire 2024, voor zover ze betrekking hebben op 2025 en latere jaren, meegenomen in de concept Voorjaarsnota 2025. De aanpassingen die voortkomen uit de septembecirculaire 2024 en betrekking hebben op het lopende begrotingsjaar 2024 geven geen aanleiding tot mutaties in de eindejaarsbrief 2024.

Overstap op nieuwe financieringssystematiek

Sinds de Rijksvoorjaarsnota 2024 is het gemeentefonds overgestapt naar een nieuwe financieringssystematiek. Dit betekent dat de eerdere trap-op-trap-af-systematiek is vervangen door de bbp-systematiek. Binnen deze nieuwe systematiek wordt het gemeentefonds bijgesteld op basis van ontwikkelingen van het bruto binnenlands product (bbp):

1. De bijstelling voor volumeontwikkelingen wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In dit volumedeel zit ook de stijging van lonen door volumegroei van de economie.
 2. De methodiek voor het bijstellen van het gemeentefonds voor inflatie vindt plaats op basis van het prijs bruto binnenlands product (pbbp) van het lopende jaar.
- Het Centraal Planbureau (CPB) actualiseert de ontwikkelingen -wederom- bij de maartraming 2025. Deze raming dient als basis voor de meicirculaire gemeentefonds 2025 en de door de gemeente Rotterdam gehanteerde (inflatie)cijfers voor de Voorjaarsnota 2025.

Ten slotte: Op zijn vroegst twee jaar na afsluiting van een boekjaar stellen de fondsbeheerders, de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Financiën, de definitieve hoogte van het gemeentefonds vast. Schommelingen kunnen zich in alle jaren nog voordoen, onder andere door veranderingen van waarden van maatstaven en daadwerkelijke declaraties van gemeenten op het BTW-compensatiefonds (BCF).

In de bijlage staat de verdere financiële vertaling van de effecten van de septembecirculaire.

BUIG:

Rotterdam ontvangt van het Rijk (het Ministerie van SZW) een gebundelde specifieke uitkering (BUIG) voor het bekostigen van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Op twee momenten in een jaar worden de BUIG budgetten per gemeente gepubliceerd. Eind april wordt het 'nader voorlopig budget' bekend gemaakt voor het lopende jaar. Eind september wordt het 'definitief budget' voor het lopende jaar en het 'voorlopig budget' voor het volgende jaar gepubliceerd.

Het aandeel van een gemeente in het landelijke bijstandsbudget wordt vastgesteld in het voorlopig budget. Het aandeel verandert dus niet in het nader voorlopig budget en definitief budget voor dat jaar. Het gemeentelijke BUIG-budget beweegt mee met het macrobudget. Gedurende het jaar wordt het macrobudget bijgesteld naar aanleiding van gewijzigde inzichten in conjunctuur, realisaties uit het voorgaande jaar, rijksbeleid en loon- en prijsbijstelling.

Op 1 oktober jl. zijn het definitieve BUIG-budget 2024 en het voorlopig BUIG-budget 2025 door het Ministerie van SZW gepubliceerd. Hieronder zijn de belangrijkste uitkomsten toegelicht.

Definitief BUIG-budget 2024

Het definitief macrobudget 2024 (algemene bijstand en loonkostensubsidies (LKS)) bedraagt € 7.340 mln. Dit is € 381,7 miljoen hoger dan het voorlopig macrobudget 2024 en € 682,1 miljoen hoger dan het definitief macrobudget 2023. De bijstelling ten opzichte van het voorlopig macrobudget is een saldo van positieve en negatieve mutaties, waaronder de verwerking van de realisatiecijfers (volume en prijs) over 2023, nieuwe inzichten in de conjunctuur, effecten van Rijksbeleid en de loon- en prijsbijstelling. Het hogere definitief macrobudget 2024 is vooral het gevolg van loon- en prijsbijstelling (€ 420 mln).

In de gemeentelijke begroting (1e en 2e herziening 2024) is uitgegaan van een BUIG-budget van € 538 mln. De uitkeringslasten zijn geraamd op € 569 mln (waarmee dus een BUIG-tekort is van € 31 mln). Bij deze cijfers was uitgegaan van het (nader) voorlopig budget wat gebaseerd is prijspeil 2023.

Het definitieve BUIG-budget 2024 (incl. Loonkostensubsidie (LKS)) voor Rotterdam bedraagt € 575,0 mln. Dit is dus € 37 mln hoger en is het gevolg van loon- en prijsbijstellingen. Dit moet niet gezien worden als een financiële 'meevaller' omdat tegelijkertijd de uitkeringslasten ook hoger zijn dan begroot (omdat deze op prijspeil 2023 zijn begroot). Op basis van de werkelijke verstrekkingen tot en met september is de verwachting dat de uitkeringslasten voor heel 2024 – net als de inkomsten – met € 37 mln moeten worden opgehoogd, vanwege de prijscorrectie. Voor LKS worden voor 2024 lagere lasten verwacht omdat de groei voor LKS-banen minder snel gaat dan beoogd. De verwachting voor 2024 is dat het BUIG-tekort vanwege de lagere uitgaven aan LKS kleiner gaat worden.

Om begrotingsonrechtmatigheden bij de jaarrekening te voorkomen wordt in de aankomende Eindejaarsbrief 2024 een begrotingsbijstelling voorgesteld waarbij zowel de baten (het BUIG-budget) als de lasten worden verhoogd. Daarbij wordt uitgegaan van het definitief budget 2024. Indien einde jaar (bij de jaarrekening 2024) blijkt dat het BUIG-tekort minder groot is dan werd verwacht, dan hoeft er minder te worden onttrokken vanuit de bestemmingsreserve BUIG en zal het eindsaldo 2024 hoger uitkomen dan de nu geraamde € 25,5 mln.

Eerder bent u geïnformeerd dat het college van B&W bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) in hoger beroep is gegaan tegen de beschikking van het BUIG-budget 2023. SZW heeft nog niet een besluit genomen over het ingediende bezwaar op het voorlopige BUIG-budget 2024.

Voorlopig BUIG-budget 2025

Het totale macrobudget (incl. LKS) voor 2025 bedraagt € 7.478,7 miljoen en is € 138,6 miljoen hoger dan het definitieve budget voor 2024. Het hogere macrobudget is het gevolg van verschillende factoren, zoals verwerking van de verwachte realisatie in 2024, verwachte conjuncturele ontwikkelingen en effecten rijksbeleid.

Het voorlopig toegekende BUIG-budget (inclusief LKS) voor Rotterdam bedraagt € 584,4 mln. Dit is € 9,4 mln meer dan het definitief budget 2024. Het budgetaandeel voor Rotterdam (deel bijstand) is iets gestegen, namelijk van 8,16% in 2024 naar 8,19% in 2025. Ondanks de lichte stijging van het aandeel blijft het standpunt van het college van B&W dat Rotterdam onevenredig wordt benadeeld in het nieuwe BUIG-verdeelmodel. Het college gaat daarom bezwaar maken tegen de voorlopige beschikking 2025.

In de huidige gemeentelijke begroting is voor het jaar 2025 uitgegaan van een BUIG-tekort van € 8,9 mln. Dit was gebaseerd op inzichten en cijfers in het voorjaar van 2024. Richting de Voorjaarsnota 2025 worden nieuwe ramingen gemaakt van de verwachte uitkeringslasten. Ook is dan het nader voorlopig BUIG-budget 2025 bekend (publicatie eind april 2025). Op basis hiervan wordt het BUIG-tekort bijgesteld en worden de maatregelen bepaald om het tekort te verkleinen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De financiële consequenties van de Eindejaarsbrief, welke tot op heden bekend zijn, staan in de tabel eerder in deze brief. In een raadsvoorstel en ontwerpbesluit dat u omstreeks 19 november ontvangt zal u worden gevraagd om in te stemmen met de ontwikkelingen die vragen om een bijstelling (1^e tabel). Het saldo hiervan gaat ten laste van de algemene reserve. Vooralsnog, op basis van deze informerende brief, is er geen saldo effect.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten